13/06/2022

Η ιστορία του ναού της Αγίας Τριάδος Σταυροδρομίου

/ Ομογένεια

Γιορτάζει σήμερα η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ Κωσταντινούπολης το καμάρι της Ελληνικής Ομογένειας στην Πόλη.

Η μεγαλύτερη εκκλησία της Ευρωπαϊκής πλευράς. Η Αγία τριάδα αποτελεί καμάρι για την Ελληνική Ομογένεια της Πόλης καθώς βρίσκεται στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης και αφετέρου σε αυτήν αντικατοπτρίζεται το σύνολο της ιστορίας της Ελληνικής Κοινότητας.

Ο Ιερός ενοριακός – κοινοτικός Ναός της Αγίας Τριάδος Σταυροδρομίου, βρίσκεται κοντά στη κεντρική πλατεία Ταξίμ της Κωνσταντινούπολης. Όπως αναφέρει ο ιστορικός Πολύβιος Στράντζαλης: «Το Σταυροδρόμι είναι η περιοχή που βρίσκεται απέναντι από την παλιά Κωνσταντινούπολη. Αρχίζει από το τέλος του Γαλατά και φτάνει μέχρι το Σισλί. Περιλαμβάνει τις συνοικίες που βρίσκονται δεξιά και

αριστερά της Μεγάλης Οδού του Πέραν. Η περιοχή πήρε το όνομά της από τους Έλληνες της Πόλης που διέσχιζαν την περιοχή και σχημάτιζαν έναν σταυρό. Η περιοχή επίσης λεγόταν και «Πέραν» διότι ήταν απέναντι από την ακτή του Κεράτιου κόλπου.

Η ονομασία αυτή αναφέρεται και στα «Γεωγραφικά» του Στράβωνος, όσον και στο «Βοσπόρου ανάπλουν» του Διονυσίου του Βυζαντίου το 196 μ.Χ. Την περιοχή οι Τούρκοι την αποκαλούν Beyoglou, λόγω του γεγονότος ότι εκεί κρατήθηκε ο Πρίγκιπας της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντος, Δαβίδ Κομνηνός». Από τις αρχές του 17ου αιώνα άρχισαν να εγκαθίστανται στη περιοχή Ρωμιοί και το 1780 ιδρύθηκε το Ελληνικό Νοσοκομείο Σταυροδρομίου. Οι Ορθόδοξοι του Πέραν αυξανόντουσαν συνεχώς και το 1804 χτίσθηκε ο πρώτος Ναός της Ελληνικής Κονότητας, των Εισοδίων της Θεοτόκου, το 1861 ο Ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και το 1880 ο Ναός της Αγίας Τριάδος.

Η ιστορία του Ναού

Στο σημείο όπου βρίσκεται σήμερα το Ζάππειο Παρθεναγωγείο, υπήρχε παλαιότερα ξυλόκτιστος ναός, που τιμόταν στο όνομα του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου. Όμως δεν επαρκούσε να καλύψει τις αυξημένες λατρευτικές ανάγκες των Ορθοδόξων και για το λόγο αυτό αποφασίσθηκε η ανέγερση μεγαλοπρεπούς λιθόκτιστου ναού.
Στις 25 Φεβρουαρίου 1867, διορίσθηκε η επιτροπή ανέγερσης του νέου ναού που αποτελούσαν οι: Γεώργιος Παντζείρης, Μιχαήλ Σεϊμήρης, Σταμάτιος Αγέλαστος, Μιχαήλ Παναγιωτίδης, Μιχαήλ Γκιώνης και Αντώνιος Ιωαννίδης. Στις 13 Αυγούστου του ιδίου έτους, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος Στ΄ συμπαραστατούμενος από τον επίσκοπο Παμφύλου Διονύσιο, έθεσε το θεμέλιο λίθο του ναού. Αρχιτέκτονας γιά την ανέγερση του ναού, επιλέχθηκε ο Βασιλάκης Ιωαννίδης Εφένδης.

Τα οικονομικά προβλήματα τα οποία προέκυψαν κατά την αποπεράτωση του έργου, καλύφθηκαν με την έκδοση λαχείου και το δανεισμό από εύπορους ομογενείς. Ανήμερα της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού (Κυριακή 14 Σεπτεμβρίου) του 1880, τελέσθηκαν τα εγκαίνεια του Ναού, με κάθε επισημότητα προεξάρχοντος του Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄ και συλλειτουργούντων πολλών συνοδικών Αρχιερέων.

Ο Ναός περιβάλλεται από μεγάλο κήπο, ο οποίος συνορεύει με την αυλή του παραπλεύρως κείμενου Ζάππειου Παρθεναγωγείου. Στη περίμετρό του Ναού υπάρχουν βοηθητικά κτίσματα τα οποία διατηρούνται και χρησιμεύουν μέχρι σήμερα. Κατά το παρελθόν στα κτήρια αυτά στεγάζονταν η ενοριακή σχολή της Αγίας Τριάδος (έκλεισε το 1979 λόγω έλλειψης μαθητών), το «οικονομικόν συσσίτιον» και το ιατρείο της ενορίας, το οποίο διέθετε εργαστήριο, μηχάνημα ραδιολογίας και οδοντιατρείο. Ανέστειλε τη λειτουργία του, το 1978, λόγω έλλειψης ιατρικού προσωπικού και ασθενών.

Ο Ναός σήμερα

Στίς 6 – 7 Σεπτεμβρίου 1955, ο ναός υπέστη μεγάλες καταστροφές και λεηλασίες. Μετά τα δύσκολα και πέτρινα χρόνια των δεκαετιών ’50 – ‘80, ο αείμνηστος βιομήχανος και επιχειρηματίας Παναγιώτης Αγγελόπουλος, Άρχων Μέγας Λογοθέτης και Μέγας Ευεργέτης του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, δώρισε το ποσό των ενενήντα χιλιάδων Αμερικανικών δολλαρίων, στον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, για να τα διαθέσει, όπου αυτός θεωρούσε σκόπιμο. Με το ποσό αυτό πραγματοποιήθηκαν ανακαινιστικά έργα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό του Ναού, τα οποία διήρκεσαν περίπου δύο χρόνια. Τα επίσημα θυρανοίξια του ανακαινισθέντος ναού, έγιναν από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, την Κυριακή 23 Μαρτίου 2003.

Ο Ναός βρίσκεται πλέον σε καθημερινή χρήση, ενώ κάθε Κυριακή τελείται η Θεία Λειτουργία, από τον εφημέριο του ναού, στην οποία παρευρίσκονται οι λιγοστοί εναπομείναντες Έλληνες ομογενείς της Πολης, καθώς και πολλοί Έλληνες τουρίστες – προσκυνητές. Αξίζει στο επόμενο ταξίδι σας, στη Βασιλίδα των Πόλεων, να ανάψετε ένα κεράκι στην Αγία Τριάδα, για να μπορέσετε να μεταφερθείτε νοερά, στην εποχή που ανθούσε ο Ελληνισμός της Πόλης, στο κοσμοπολίτικο Πέραν.

Πηγή: Κοινότητα Μεγάλου Ρεύματος Βοσπόρου